

สิทธิที่จะรู้

นคร เสรีรักษ์

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สิทธิที่จะรู้ (Right to Know)

อิสระแห่งข่าวสาร(Freedom of Information))

รัฐบาลโปร่งใส(Transparent Government)

ธรรมาธิบาล(Good Governance)

รัฐธรรมนูญ 2540

ม. 58 สิทธิรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารสาธารณะ

**ม.59 สิทธิได้รับข้อมูลและ
คำชี้แจง จากหน่วยงานของรัฐ**

**ม.76 มีส่วนร่วมในการกำหนด
นโยบาย และตรวจสอบการใช้
อำนาจรัฐ**

รัฐธรรมนูญ

ม.4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

ม.34 สิทธิของบุคคลในครอบครัว

เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่
ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความหรือ
ภาพไม่ว่าด้วยวิธีใด ไปยังสาธารณชน อันเป็นการ
ละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว
เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำ
มิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

เจตนาารมณั์ของ กฎหมาย

- 1) ให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้
ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการ
ต่างๆ ของรัฐ
- 2) กำหนดข้อยกเว้นให้ชัดเจน
- 3) คุ่มครองสิทธิส่วนบุคคล

สาระสำคัญ ของกฎหมาย

ความหมาย

ข้อมูล : ข้อเท็จจริง สิ่งที่เกิดขึ้นหรือ
ยอมรับว่าเป็นข้อเท็จจริง

ข่าวสาร : ข้อความที่รับ-ส่งเพื่อ
สื่อสารให้รู้เรื่องกัน

ข้อมูลข่าวสาร

- สิ่งสื่อความหมายให้รู้เรื่องราว ข้อเท็จจริง
- สื่อความหมายโดยสภาพของสิ่งนั่นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใดๆ
- อยู่ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง
- การบันทึกโดยคอมพิวเตอร์หรือวิธีที่ทำให้ สิ่งบันทึกไว้ปรากฏได้

ข้อมูลข่าวสารของราชการ

**ข้อมูลที่อยู่ในความครอบครอง
หรือควบคุมดูแลของหน่วยงาน
ของรัฐ**

**ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับเอกชน**

“ หน่วยงานของรัฐ ”

ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วน
ราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่
ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี
องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ
หน่วยงานอิสระของรัฐ

“เจ้าหน้าที่”

ผู้ซึ่งปฏิบัติงาน

ให้แก่หน่วยงานของรัฐ

องค์กรที่ใช้อำนาจตามกฎหมาย

- องค์กรควบคุมการประกอบวิชาชีพ
- สภานายความ
- แพทยสภา
- คณะกรรมการควบคุมการประกอบอาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม
- เนติบัณฑิตยสภา
- สภาผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

สิทธิในการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารราชการ

- 1) การพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา**
(มาตรา 7)
- 2) การจัดไว้ให้ประชาชนตรวจดู**
(มาตรา 9)
- 3) การจัดหาให้เอกชนเฉพาะราย**
(มาตรา 11)

1) การพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 7)

- (1) โครงสร้างและการจัดองค์กร
- (2) อำนวยการหน้าทีและวิธีดำเนินงาน
- (3) สถานที่ติดต่อขอรับข้อมูลข่าวสาร
- (4) กฎ มติ ค.ร.ม. ข้อบังคับ คำสั่งฯ
- (5) ข้อมูลข่าวสารอื่น

2) การจัดไว้ให้ประชาชนตรวจสอบ (มาตรา 9)

- (1) ผลการพิจารณาที่มีผลต่อเอกชนโดยตรง
- (2) นโยบายและการตีความ
- (3) แผนงาน โครงการและงบประมาณ
- (4) คู่มือหรือ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงาน
- (5) สิ่งพิมพ์ที่มีการอ้างอิงถึงในราชกิจจานุเบกษา

(6) สัญญาสำคัญของรัฐ

- สัญญาสัมปทาน
- สัญญาผูกขาดตัดตอน
- สัญญาร่วมทุนกับเอกชน

ในการจัดทำบริการสาธารณะ

(7) มติ ค.ร.ม. มติคณะกรรมการ

(8) ประกาศประกวดราคา/ สอบราคา สรุปผลการจัดซื้อจัดจ้างรายเดือน

วิธีการจัดข้อมูล ไว้ให้ตรวจสอบ

- (1) จัดให้มีสถานที่
- (2) จัดทำตราชนี้
- (3) ประชาชนสามารถค้นหาได้เอง
- (4) คำนึงถึงความสะดวก
- (5) อาจเป็นห้องสมุดหรือ
ห้องในหน่วยงานอื่น

3) การจัดหาให้เอกชนเป็นการ เฉพาะราย (มาตรา 11)

**(1) มีการยื่นคำขอระบุข้อมูล
ข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจ
เข้าใจได้ตามควร**

**(2) ต้องไม่ขอจำนวนมาก หรือ
บ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร**

ลักษณะข้อมูลที่จัดให้

(1) ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่แล้ว

(2) ไม่ต้องจัดทำขึ้นใหม่ เว้นแต่การแปรสภาพเป็นเอกสาร แต่หากเห็นว่ามิใช่เป็นการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า และเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพ หรือเพื่อประโยชน์แก่สาธารณชน อาจจัดหาให้ก็ได้

ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้อง เปิดเผย

ข้อมูลข่าวสารที่อาจ
ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ
สถาบันพระมหากษัตริย์
(มาตรา 14)

ข้อมูลที่เราไม่ต้องเปิดเผย

(มาตรา 15)

- (1) ความมั่นคงของประเทศ**
- (2) การบังคับใช้กฎหมาย**
- (3) ความเห็นภายใน**
- (4) ความปลอดภัยของบุคคล**
- (5) ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล**
- (6) กฎหมายหรือบุคคลเจ้าของข้อมูล
กำหนดมิให้เปิดเผย**

ข้อมูลนี้อาจไม่ต้องเปิดเผย

ใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึง.....

- 1) การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน
- 2) ประโยชน์สาธารณะ
- 3) ประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง

การเปิดเผยข้อมูล

ประเด็นพิจารณา

- 1) วิธีการเปิด - เปิดอย่างไร**
(ขอดู-ขอสำเนา-ให้รับรองสำเนา)
- 2) เนื้อหาที่เปิด - เปิดแค่ไหน**
(ทั้งหมด - บางส่วน)
- 3) เวลาที่เปิด - เปิดเมื่อใด**
(กรณีความสำคัญของข้อมูลขึ้นกับ
เงื่อนไขเวลา)

**ความรับผิดชอบ
ของเจ้าหน้าที่**

**มาตรา 20 การเปิดเผยข้อมูล
ใด แม้จะเข้าข่ายต้องมีความลับ
ผิดตามกฎหมายใด ให้ถือว่า
เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิด
หากเป็นการกระทำโดยสุจริตใน
กรณี**

**(1) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้า
เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามระเบียบตาม
มาตรา 16**

(2) ข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 ถ้า
เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับตามที่กำหนดใน
กฎกระทรวงมีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไป
หรือเฉพาะแก่บุคคลใด เพื่อประโยชน์อัน
สำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ
หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่น
ของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดย
สมควรแก่เหตุ ในการนี้จะมีการกำหนด
ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้ข้อมูล
ข่าวสารนั้นตามความเหมาะสมก็ได้

**การเปิดเผยข้อมูล
ไม่เป็นเหตุให้หน่วยงาน
พ้นจากความรับผิดชอบ
กฎหมาย หากจะพึงมี
ในกรณีดังกล่าว**

มติคณะรัฐมนตรี

**มาตรการกำกับ
การบังคับใช้กฎหมาย**

มติ ค.ร.ม. 9 มี.ค.42

- 1. เมื่อ กขร.ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็น ต่อเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและโดยด่วนที่สุด**
- 2. เมื่อ สขร.ขอความร่วมมือ ขอเอกสาร/ข้อเท็จจริง ให้หน่วยงานของรัฐให้ ความสำคัญและให้ความร่วมมือ**

**3. เมื่อมีคำวินิจฉัยสั่ง ให้ถือปฏิบัติตาม
ภายใน 7 วัน**

**4. หากไม่ปฏิบัติตามโดยไม่มีเหตุผล
สมควร ให้ผู้บังคับบัญชาลงโทษทาง
วินัยทุกกรณี**

มติ ค.ร.ม. 28 ธ.ค. 47

**ให้ทุกหน่วยงานบริการข้อมูลแก่ประชาชน
ด้วยความรวดเร็ว**

**กรณีมีข้อมูลพร้อมที่จะจัดหาให้ได้ ต้อง
ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หรือ
ภายในวันที่รับคำขอ**

- กรณีที่ข้อมูลที่ขอมีจำนวนมาก หรือไม่
สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15
วัน จะต้องแจ้งให้ผู้ขอทราบภายใน 15
วัน รวมทั้งแจ้งกำหนดวันที่จะดำเนินการ
แล้วเสร็จให้ทราบด้วย

**2. ให้นำ ประกาศประกวดราคา
ประกาศสอบราคา ผลการจัดซื้อ
จัดจ้างในรอบเดือน**

เผยแพร่ผ่าน Web Site

**3. ให้ส่งเสริมการปฏิบัติตาม
กฎหมายข้อมูลข่าวสารอย่าง
เคร่งครัด โดยเน้นการฝึกอบรมให้
ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้บริการ
ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างมี
ประสิทธิภาพ**

**มติ ค.ร.ม.
11 เม.ย. 49**

**กำหนดให้การเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารเป็น *ตัวชี้วัด* (KPIs)
ประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐ
ในปี 2550**

**มติ ค.ร.ม.
20 ก.พ. 50**

**กำหนดให้การเปิดเผยข้อมูล
ข่าวสารเป็น *ตัวชี้วัด* (KPIs) ของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

**มติ ค.ร.ม.
20 ก.พ. 50**

- ให้อุปปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บรักษาเอกสารราชการอย่างเคร่งครัด
- บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในสถาบันการศึกษา

**มติ ค.ร.ม.
20 ก.พ. 50**

**ให้จัดทำเป็นส่วนหนึ่งของรายงาน
ประจำปีของหน่วยงาน**

รู้หรืออย่างไร
ประชาชนนั้น
อย่างนั้น

เปิดเผยเป็นหลัก

ปกปิดเป็น

ข้อยกเว้น

นคร เสรีรักษ์

โทร. 0-2282-9270

โทรสาร 0-2281-8543

nakornseri@gmail.com

นคร เสรีรักษ์

www.oic.go.th

nakornseri@gmail.com

http://nakorn.iirt.net